

KALP ŞÜVARİLERİ

*Kendini Bilmek İlminin
Çarpıcı Hikâyeleri*

M Ü N İ R E
D A N İ Ş

KALP SÜVARİLERİ

Münire Daniş

TİMAŞ YAYINLARI | 1572
Edebiyat Kitaplığı - Öykü | 11

YAYIN YÖNETMENİ
İhsan Sönmez

EDİTÖR
Ayşe Tuba Ayman

KAPAK TASARIMI
Ravza Kızıltuğ

İÇ TASARIM
Tamer Turp

3. BASKI
Kasım 2016, İstanbul

ISBN

ISBN: 978-975-263-492-3

9 78 975 263 492 3

TİMAŞ YAYINLARI
Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No: 5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24
P.K. 50 Sirkeci / İstanbul

timas.com.tr
timas@timas.com.tr
facebook.com/timasyayingrubu
twitter.com/timasyayingrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 12364

BASKI VE CILT
Sistem Matbaacılık
Yılanlı Ayazma Sok. No: 8
Davutpaşa-Topkapı/İstanbul
Telefon: (0212) 482 11 01
Matbaa Sertifika No:16086

YAYIN HAKLARI

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak
Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

İçindekiler

Kalp Süvarisi / 7	Taht Rüyası / 85
Yokluktaki Varlık / 8	Bir İğne / 88
Üç Yakut Bir Tutam Kül / 18	Nasip / 90
Maksadın Nedir / 28	Gaybi Zenginlik / 97
Kırbadaki Süt / 30	İsimsiz Sayfalar / 103
Değirmen / 33	O'nu Bilmek / 120
Sufi'nin Kilidi / 41	Ney ve Nağme / 126
Tevekkül Rütbesi / 57	Aşk Küpü / 140
El Cevap / 60	Ayine / 147
Yolun Başı / 63	Olanda Hayr / 151
Zarflar / 66	Terazi / 154
Kerim Kapılar / 68	Fakirler Sultanı / 158
Müjdecî Rüya / 75	Çiçek Dersi / 164
Bilsen De Bilmesen De / 78	Aşk Bilgesi / 167
Yol Ayrımı / 81	Âlemin Sütunları / 173

Kalp Süvarisi

Bayezid-i Bistami

Genç sufiler tekkede bir araya gelmiş, herkes şeyhinin kendisine ilk nasihatini anlatıyordu. Sıra bana gelince, şeyhim Bayezid-i Bistamii ile karşılaştığım ilk günün hatırasını yâd ettim...

Şeyhimin önünde diz kırmış, “Bir dertli kulum, derman ararım,” demiş idim.

Şeyhim Bestami, “Bir dertli kul idim derman arayan...” diye söze başladı ve şunları ekledi:

“Kalbime bir süvari gibi indim.

Bütün ellerimle Hakk’ın kapısını çaldım, bela eliyle çalmadıkça bu kapı açılmadı.

Bütün dillerle izin istedim, hüznün diliyle istemedikçe izin verilmedi.

Bütün ayaklarla O’na giden yolda yürüdüm. Yokluk ayağıyla yürümedikçe dergâhına varamadım...

Denildi ki, ‘Ey Bayezid! Nefsinden boş ol. Hiç ol da gel.’

Yıllarca gayret ettim. Ve bir gün sükût edince baktım ve gördüm ki derdim, dermanım imiş...”

Şimdi sen başlangıç istiyorsan kalp süvarisi, beden piyadesi ol da yola çık!

Yokluktaki Varlık

Rabiatü'l Adeviye

Uzun ve zahmetli bir yolculuktan sonra aradığı evin önüne geldiğinde, gün henüz ağarmamıştı. Ev, içinde yoksul bir yaşamı barındırdığını belli eden eski bir kulübeydi. Hasır perdeyle örtülü iki küçük pencerede ne bir ışık vardı, ne de bir hareket görülüyordu. Etrafta, ağaç dallarına konup kalkan, avludaki kuyunun bakracına eğilip su içen kuşlardan başka hayat belirtisi yoktu.

Abde, avludaki ağacın altına geldi, buradan evin kapısını görebiliyordu. Önce kuyudan abdest için su çekti. Sabah rüzgârı ıslanan tenini serin bir el gibi okşadı. Bu serinliği yitirmemek için kurulanmak istemedi, sarığını başına sardı ve hazırlanıp namaza başladı. Son selamı verdiğinde gün de ağarmaya durmuştu.

“Umarım tarif edilen ev budur,” diyerek sırtını ağaç gövdesine yasladı. Ağırlığını toprağa bırakmak istercesine ağaca dayanınca bedeninin ne denli yorgun olduğunu duydu. Bütün gece neredeyse hiç dinlenmeden yol almıştı. Uyumamayı dileyerek gözlerini evin kapısına çevirdi ve beklemeye başladı.

Ömrü yollarda geçmişti. Sonsuzluğa havalanır gibi yükselen kelebek misali bir yere bağlanmadan, fani oyalanmaların ağına takılmadan yol almak güzeldi. İnsanın kendi sırrının peşinde olması, bedeninden kurtulup ruhuyla yükselmek istemesi, eski ve soylu bir mirastı ona göre. Varoluşlarını örnek aldığı bütün rehberler, ömürlerinin ya tamamını ya da hiç olmazsa bir bölümünü “gezgin” olarak geçirmişlerdi. Hep-

sinin de talebi “kendini bilmek” idi, kemalat dereceleri idi. “Gezgin” olmak, dünyaya bağlanmamanın, varlığın yüklerinden sıyrılmamanın, kalbin gizli yollarını açmanın da timsaliydi. Ve menkıbelerinde bu yolculuklar, keşiflerinin, elde ettikleri derecelerin andacı olmuştu.

Bir yetim olan Abde de bir mekâna bağlanmadan, kalbindeki sırrın ayinedarı olmak için yollara düşmeyi seçmişti. Dışarıda gerçekleşen bu yolculuklar, aslında iç evreninde, kalbin merkezine doğru gelişen bir serüveni temsil ediyordu.

Yolculuk boyunca Abde çocuk saflığına geri döndüğünü duyumsuyor, her şeyi yeniden tanıyor ve manalarını bir kâşif merakıyla araştırıyordu. Herkes gibi yurt tutmak, mülk edinmek ve dünya gayelerine bağlanmak yerine, ruhunu hissederek ve onun evrenini derinleştirerek yaşamayı seçmişti. Bir “gezgin” olarak insan, dünya hazlarından, keyif denen sahte neşeden yoksundu. Ama sonsuzluk duygusunun verdiği huzurla iç içeydi. Bu ona yetiyordu.

Ne ardına düştüğü fani bir sermaye, ne de talep ederek elde etmeyi arzuladığı bir zenginlik vardı. Ruhunu besleyecek sırların peşindeydi Abde.

Varlıktaki manayı arıyordu. Sözü sessizce söylemeyi seviyordu. Dilsiz söyleneni anlamak, ruhla manayı buluşturmak marifetini kazanmak istiyordu. Bunun için dünyanın her halinden, bir dilenciden ya da zengin bir tüccardan, bazen bir bilgeden, bazen bilgiye susamış bir öğrenciden, bir çocuktan yahut bir ihtiyardan, akıp giden zamandan, zaman kavramını silen bir ölüden, mevsimlerle ölen ve dirilen canlıların seyrinden ders aldığı çok olmuştu. Hepsinden bir şeyler öğrenmişti.

İnsan her gün ardına düştüğü yahut arzularında büyüttüğü, umutlarında sakladığı şeylerin bir parçası oluyordu sonunda. Bu yüzden Abde, dünyanın bir parçası olmamak, onun fani bir cüz’ünü sırtlayıp altında ezilmemek için ruhunun yolcusu olmayı seçmişti.

Hep yalnız yol almış, biriyle egleşe, bir şeyle oyalansa bile sonra yine yola çıkmıştı. Şimdi ise ihtiyar bir kadını arıyordu. Onunla ilgili

çok şey bildiğini söyleyemezdi. Ama bildikleri onu aramak için yola çıkmasına yetmişti.

O da kendisi gibi kimsesiz biriydi.

Adı Rabia; namı Aşk Sultanı idi...

İradesini Sevgili'ye teslim eden; öyle bir seven ki sevilenin kendisinden başka bir varlığı görmeyen, tanımayan; gecelerde Sevgili düşüyle uykusuz; alını O'na secdeye vardığında toprakta gözyaşı çukurları oluşturmadan doğrulmayan bir hasretli; gündüzlerde Sevgili için oruçlu; her nefesi zikir, dinlenmesi tefekkür, her hali vecd olan... Bu ihtiyar kadın, âlemlerin sanatını, Sanatkâr'ını kalbinin aynasında görebilecek kadar saf ve berraktı.

İbrahim'in teslimiyet bilgeliğinden, Hızır'ın hikmetinden, İsa'nın kelimelerinin nurundan, Fahr-i Cihan'ın aşk hakikatinden nasipdar olduğu söyleniyordu.

Abde, ilk kez birine içten bir merakla bağlandığını duymuş, ondan alacağı dersi bir susuzluk gibi hissetmiş ve alçakgönüllü saygısını ona sunmak için sabırsızlanmıştı. İhtiyar kadının "ermiş"liği kadar kimsesizliği de onu etkilemişti. Nihayet kalbi bir ırmak gibi ona doğru akmıştı. Ve durup dinlenmeden, nasıl karşılanacağını hesap etmeden yol almıştı.

Günler süren bir yolculuktan sonra işte onun kulübesinin önündeydi. Şimdi onu, kendisini dinlerken, bir şeyler anlatırken görmek için sabırsızlanıyordu.

Basra'dan yayılan rivayetlere göre, ihtiyar kadın yalnız yaşıyordu.

Dünyada ama varlıktan uzak, can içinde ama bedenden sıyrılmış, nefes alıp vermekte fakat ruhunun sonsuzluğuna yükselmiş...

Dünyaya gözlerini bir yetim olarak açmıştı. Asiye gibi incitilmiş, ağlatılmış... Yusuf gibi pazarlarda satılmış... Zekerriyya gibi Rabbine umut bağlamış... Ve sabrın tacı olan Zemzem gibi onun da çilesi kulluk bilgeliğiyle ödüllendirilmişti.

Varlığını Rabbine adanmış ve Meryem gibi hüsnü kabul görmüştü. Yürüyen ayağı, tutan eli, konuşan dili Sevgili olmuş bir âşık, bir veli idi...

“Benim işim,” diyordu ihtiyar kadın, “içimin dışımın bekçiliğini yaparak gönlümü muhafaza etmektir.

Benim işim, Sevgili’den razı olmak ve O’nu razı edebilmektir.

Benim işim, Sevgili’yi özlemektir, O’na kavuşmayı ve huzurunda hüsnü kabul görmeyi istemektir.

Benim işim her nefeste Sevgili’ye can vermek, Sevgili’yle, Sevgili’de olmaktır...”

Mülkü balçık, sermayesi kalp, kalbinin hazinesi aşk idi...

Kefenini yanına almadan evinden çıkmadığı söyleniyordu.

“Toprak üstünde ne varsa topraktır,” diyordu.

Rahatı halvet, lezzeti zikir, zevki dua, makamı fakr idi.

Söylenildiğine göre eski bir hasır, kırık bir su testisi ve bir çuldan başka eşyası yoktu.

Ona, “Ey Rabia, Allah’a dua et de sana bolluk ihsan etsin,” diyenlere, “Ey gafil!” diyormuş, “Allah fakirleri fakir oldukları için unutup da zenginleri zenginlikleri sebebiyle mi hatırlıyor? Hayır. O halimi bildiğine göre O’na neyi hatırlatacağım? O ne verirse, ben onu alırım...”

Abde, adının Rabiâ’tül Adeviye olduğunu öğrendiği bu ihtiyar kadından alınacak çok ders olduğuna inanmış ve öğrencisi olabilmek için kapısına gelmişti. Her sözüne, işaretleyeceği yola, açıklayacağı sırta, ondan gelecek her telkine merak duyuyor ve bir an evvel nasiplenmek için sabırsızlanıyordu.

Rabia, bir gün çarşıya inen bir tanıdığına birkaç akçe verip kendisi için bir battaniye ısmarlamış. Parayı alıp uzaklaşan adam çok geçmeden geri dönmüş.

“Ey Rabia, battaniye ne renk olsun?” diye sormuş.

Rabia, kendisini istekte bulunmaya yöneltten bu soru karşısında ürpermiş ve “İşin içine renk nereden karıştı? Ver sen şunu,” diyerek geri aldığı parayı nehre fırlatmış.

İhtiyar kadına dair bu rivayetler dahi Abde’yi ona hayran bırakmaya yetmişti.

Nihayet kulübenin perdesinin usulca açıldığını ve birinin dışarı çıktığını gördü. Beyaz kat kat elbiseler içinde incecik bedenli, üflen-se uçacak halli bir suretti görünen. Ona bakınca beden değil, ruh görüyordunuz sanki. Bu, o olmalıydı. Abde, yol boyunca elinden bırakmadığı esasına yaslanıp doğruldu.

Kalbi heyecan içinde, adımları sabırsızdı. Biraz da çekinerek, ihtiyar kadına sesini duyurabilecek kadar yaklaştı:

“Efendim, siz Rabia olmalısınız...”

İhtiyar kadın durdu, yavaşça yakınındaki genç adama döndü, gözlerinin içine baktı.

Abde’nin gözlerinde ne gördü bilinmez, ama Abde onun ihtiyar gözlerinde tertemiz, berrak birer nur şulesi fark etti. “Bu gözler cenneti seyretmiş olmalı,” diye düşündü. Yaşlı kadın ise Abde’nin serüvenini yüzünde okumuş, maksadını öğrenmiş gibi bakışlarını yere indirdi ve onu cevapladı:

“Doğru, ben Rabia denen balçık külçesiyim.”

Bir bağ kurmak istiyordu Abde. Ruhun kendi sırrıyla buluşmasına benzeyen, bir uykudan uyanır gibi gözlerini kendi gerçeğine açacak bir bağ. Ve öyle hissetmişti ki bu ermiş kadın ona umduğunu sağlayabilirdi.

Her insanın sırrı kendi kalbindedir, bu sırrı başkası açıklayamaz.

Ve her insan izleyeceği yolu kendi içinde taşır, bir başkası istikamet çizemez ona, bunları biliyordu. Fakat insanın gizli dilekleri de kaderinin bir parçası değil miydi? Bu yüzden, beslediği niyeti, adımlarını yönlendirdiği istikameti, ruhunu çeken gizli yolu görünür kılacak bir yardımcıya, bir rehber ihtiyacı vardı.

Nefissizlik diye bir şey yok; ama ıslah edilmiş, arındırılmış, varlığı “hiç”e kazandırılmış nefis var. İşte nefsin bir aynada bunu izlemesi, bu arındırılmışlığa tanıklık etmesi ne büyük bir imkândı.

Abde, kendini veli bir kulun terazisinde tartarak onun faziletlerini gördükçe kendi hamlılığını da fark edebileceğine inanıyordu. Şimdi böylesi bir imkâna bu kadar yakınlaşmışken onu bir bağa dönüştürmek için ne gerekiyorsa yapmaya gönüllüydü. Fakat söze nasıl başlayacağını, niyetini en doğru nasıl belirteceğini düşünmemişti. Öylece durmuş, ihtiyar kadına bakıyordu.

Rabia'nın bakışları hâlâ yerdeydi. Yoluna devam etmek için dönünce, Abde telaşa kapıldı ve sözleriyle onu durdurdu:

“Uzun bir yoldan sizi bulmak için geldim. Sizin, yaşayan ama yaşamın içinde yer almayan seçkin yolunuzla yolumu keştiirebilirsem; yani yanınızda, en azından yakınınızda olabilirsem, sizden çok şey öğrenebilirim, buna duyduğum ihtiyacı anlayabileceğinizi biliyorum,” diyerek alacağı cevabın heyecanıyla beklemeye başladı.

Rabia, şefkat dolu nazarını gence yöneltip hemen cevapladı onu:

“Birlikte olmak,” dedi, “bağlanmaktır. Oysa benim bir düğümü sığdıracak kadar bile ipim yok. Ben canıma dahi bağlı değilim. Ve bana bağlı olan herhangi bir şey de bulunmaz. Varlığım seni yanıltmasın, ‘var’ gördüğün emanettir. Benim aslım ise Hiç’ten ibaret...”

Abde, kendisini doğru ifade edemediğini düşünerek, ısrarcı değil ricacı bir sesle, “Ama ben sizi dinlemek için geldim,” dedi. “Bana öğüt verin, yol gösterin diye... İstedim ki şu rüya âlemindeki düşle-rimi sizden öğrendiklerimle yorumlayayım. Benim için bir mektep olacağınıza inanıyorum, beni geri çevirmeyin!”

Rabia Kadın, gencin kendini açıklamak isteğini anlayışla karşılıyor; aralarında geçen konuşmanın nasıl sonuçlanacağını biliyor ve bu sonuca bir an evvel varmak için onu cevaplıyormuş gibiydi. Gencin kendisini anlamasını sağlamaya çalışıyordu.

“Demek sen, düşlerini belirlemek ve doğru yorumlamak için istekle bana geldin? Halbuki ben istekle ve düşlerimi belirleyebileceğime inanarak yaşamam.

O'nun isteklerine razı olurum ve ancak bana gösterdiklerine şahitlik ederim.

Hayal ettiklerim yoktur, O'nun bana gösterdikleri vardır.

Almak istediklerim yoktur; O, verir, ben alırım.

O'nu razı etmeden önce, O'ndan razı olmak gerektiğini bilirim.

Zaten umut edilen benim isteğimle değil, ancak O'nun dilemesiyle tecelli eder.

Ve yaşamımda 'arzuladıklarım' diye bir heves de bulunmaz; yalnız O'nun lütuflarıyla yetinirim. Bir keresinde, dünya lambasının ışığında gömleğimin yırtığını görmüş ve oturup onu tamir etmişim. Fakat libasa yönelmiş bu dikkatli bakış, bu fani gayret dahi gönlüme karanlıklar indirdi. Neyse ki bunun sebebini anlamam uzun sürmedi. Hemen gömleğin tamir ettiğim yerini söktüm de gönlüm eski haline kavuşabildi.

Ben bir mum gibi ancak yanmayı bilirim, ışık verebilirim ne âlâ.

Varlığım bir iğne gibi üryandır, üzerime fani bir toz dahi yapışsın istemem. Ve bir tüy gibi mekânda yer tutmam, ruh gibi bir yere sığmam.

Bana derler ki, 'Ey Rabia bütün bunları nasıl elde ettin?' Ben de, varlık namına mevcut olan her şeyi O'nun için kaybetmekle, derim.”

Rabia bu sözlerden sonra, “İşte ben böyle fakirim, böyle acizim, böyle mekânsızım. Benim seni anladığım gibi sen de yolumuzun keşşemediğini anlayabildin umarım,” diye ekledi. Ve genci orada bırakıp yol boyunca ilerledi.

Abde, ihtiyar kadının ardından bakarken, ruhunun, onun sözlerinde kaldığını, onunla yol aldığını duyumsadı. İhtiyar kadının varlığı öyle bir yokluğu benimsemişti ki ne gözü onundu artık ne iradesi...

Kendisi için bakmayan göz, kendisi için konuşmayan dil, kendisi için yaşamayan can...

Ve aşk bir değirmen gibi varlığa dair ne varsa öğütmekte, Sevgili'den başka ne varsa yokluğa gömmekte.

Ne dünya ne de kaygısı, ne arzular, ne de herhangi bir beklenti; yalnızca ruhun sonsuzluğu vardı ihtiyar kadının sözlerinde. Birden bu sözlerin sona ermesinden, ihtiyar kadınıla arasına mesafe girmesinden korktu Abde. Onun arkasından gitmesi gerektiğini düşündü, aslında bir düşünce değil karşı koyamadığı bir insiyaktı bu. İçinde bir ses, “Ömrünce aradığın böyle bir yol iken, yolun nasıl kesişmez onunla,” diyordu.

“Sözleri, ruhunda yer tutmuşken nasıl uzaklaşırsın ondan?” Abde içindeki sesi doğruluyor, “Ben adımlarımı koymak istediğim yolu doğru tarif edemedim,” diyerek niyetini yeniden dile getirmek istiyordu.

Aceyleyle ihtiyar kadına yetiştii, daha heyecanlı ve ümitvar bir sesle, “Öyleyse,” dedi, “izin verin hizmetinizde bulunayım. Herhalde bir yardımcıya ihtiyacınız vardır. Hizmetinizde olurum, buna karşılık ekmeğinizi benimle bölüşmeniz yeterli olur. Ne başka bir beklentim olur, ne bir şikâyetim...”

Abde'nin niyeti, ihtiyar kadının sahip olduğu kulluk bilgeliğiydi. İradesini bağladığı aşktı. Yanında kalabilmek, onun kemalatından istifade edebilmek için ne gerekiyorsa yapmaya hazırdı. Rabia da bunun farkındaydı. Fakat genç, öyle yolun başındaydı ki...

Rabia, ruhunu yansıtan uçsuz bucaksız bir bakışla, Abde'nin rica dolu gözlerine yeniden baktı. Hiç değişmeyen bir sesle, “Bir gün,” dedi, “ihtiyacım oldu iplik eğirdim ve çarşıya götürüp sattım. Elime iki dirhem gümüş girdi. Fakat her ikisini de bir elime almadım; birini bir elime aldım, diğerini öteki elime. Gümüş bir elimde çift olursa yolumu keser diye korktum. Zira ben öyle bir yoldayım ki bu yola kıl bile sığmaz. Anlayacağın ekmeğim nerede, ne zaman verilir, ne bilirim, ne de hesap ederim. Yani sana verecek ne aççem bulunur, ne de tokluk garantisi...”

On iki yıldır canım taze hurma yemeyi arzuluyor. Ama ben yemiş değilim. Çünkü ben bir kulum, kulun arzu ile işi ne? Benim halim böyle... Bana sorarsan memleketine dön.”

Rabia “git” diyordu; o git dedikçe, Abde’nin “kal” diyen içsesi gittikçe güçleniyordu. İhtiyar kadın ona gerçekten “git” diyor olabilir miydi? Acaba ne anlatmak istiyordu... İhtiyar kadın uzaklaşırken, Abde, onu bırakmamaya kararlı; ama kendini ona nasıl kabul ettireceğini bilememenin kaygısını duyarak arkasından bakıyordu. İhtiyar kadın gitti. Abde ise her saniye kalbinin ona daha da yakınlaştığını duyumsuyordu.

Sonunda Rabia Kadın gözden kaybolunca Abde yaygısını serdiği yere döndü. Kendini yere bırakır gibi oturdu ve hüznü düşüncele dalıp gitti. İhtiyar kadınla aralarında geçen konuşmayı tekrar tekrar hatırlıyor, her seferinde gönlündeki niyeti tam olarak ifade edemediğine hükmediyordu. Böyle kolay vazgeçemezdi. Bir daha karşısına çıkmalıydı. “Ona yük olmam, ayak bağı da. Hiçbir şey beklemeden hizmetlisi olabilsem yeter. Ama bunu nasıl ifade etmeli?”

Kendini doğru ifade edebilmek için söyleyeceklerini ölçüp biçmeye başlamıştı Abde.

En iyi, en doğru ifadeyle anlaşılırdı insanın niyeti. Güzel niyet, doğru ifadeyi taşırdı içinde. İhtiyar kadın kendini en doğru biçimde ifade edebilmişti. Çünkü niyetinden başka ifadesi yoktu. Önemli olan insanın önce niyetinden emin olmasıydı. Niyetini önce kendine ifade edebilmeliydi. İhtiyar kadın işte bunu anlamasını beklemiş olmalıydı...

Abde, ihtiyar kadının sözlerinden, niyetinin ne için, neye yönelik olduğunu bilmesi ve bu niyetle hareket etmesi gerektiğini anlıyordu. Doğru niyet, güzel sonuç doğururdu.

Düşüncesinde beliren bu istikamet ona heyecan verdi. İhtiyar kadının niyetini çözmüştü. Ona neden “git” dediğini, kalması için gereken cümlelerin ne olduğunu anlamıştı. Bir an evvel bunu ona da ifade etmek ve doğrulanmak istiyordu. Umutlu bir bekleyle ihtiyar kadının dönüşünü gözlemeye başladı.

Bir iki saat sonra onu yeniden evine yaklaşırken görünce, aceleyle doğruldu ve yanına gitti. Heyecanı gözlerinde umutlu bir ışıkla parıltıyordu.

Rabia, duyacağı sözleri biliyormuş gibi belli belirsiz bir tebessümle ona baktı. Abde, Rabia'nın kendisine verdiği ilk dersi anladığına inanıyor ve bunu gösterebilmek için sabırsızlanıyordu. Yeniden onunla göz göze gelmişti, ümitli bir sesle, "Ben yokum," dedi. "Ben yokum, O'nun verdiğiyim sadece..."

Bir çırpıda çocukça bir saflıkla söylediği bu sözlerin onaylanmasını bekledi. Bu söz üzerine Rabia tebessümünü derinleştirdi;

"O verir, ben alırım," dedi.

"O, verir, ben alırım," diye tekrarladı memnuniyetle.

Üç Yakut Bir Tutam Kül

Zunnûn-i Mısri

Hiç bitmeyecekmiş gibi gelen gün, sonunda akşama ulaşmıştı. Sanki günle birlikte her şey yavaş yavaş olgunlaşmış ve solmuştu. Geride kalan ise sessizlikti.

O sessizliğin içinde dizüstü oturmuş gözyaşlarıyla iç geçiren delikanlı, önünde uzanan babasının ölüsüne bakarken yaratılmışı kucaklayan ölümün gerçekliğini ilk defa bu denli yakından hissediyordu. Her şeye, her an mesafesinde yakındı ölüm, gölgesi her şeyin üzerindeydi.

Varlık diye sahiplenilen, hayallerde büyütülen, arzularla talep edilen her ne varsa bir anda nasıl da çekilip alınıyordu insanın elinden. Ne mutlulukların sıcaklığından, ne zevklerin güzelliğinden, ne de arzuların tadından eser kalıyordu. Kendisini her an sahiplenerek kucaklayan babası şimdi soğuk ve ürperten bir yokluk hissettiriyordu ona... Ölümün elindeydi; çıplaktı, gidiyordu, bir daha dönmeyecekti.

Babası ona ölümden çok az bahsetmişti; yaşamında yer alan hep bitmeyen bir koşurmaca olmuştu. Kim için bu kadar çok çalışıyor, ne için hazırlık yapıyordu, delikanlı babasına bir anlam verememişti. Zengin bir tüccar olarak sahip olduğu kazancı, konumu, geleceğini sağlama alma duygusunu kaybetmek istemiyor olmalıydı. Bu yüzden daima işlerinin peşinde koşturmuş, dünyayı kazançlarından ibaret görmüştü. Üstelik oğlundan hep kendisini örnek almasını beklemişti. Onu yanından hiç ayırmamış, yaşama ne biçimde tutunması ve nasıl düşünmesi gerektiğini belirlemek istemişti. Kazandıklarını korumak

ve çoğaltmak oğluna düşüyordu. Kendisi kadar yetenekli olmasa da bunu gerçekleştirmeliydi...

Fakat delikanlı, babasıyla uyumlu bir evlat olamamıştı.

Babası iyi bir insandı. Ama oğlunun iradesini, yaşamını kendi iradesine bağlama isteği delikanlının benimseyemediği bir tutum olmuştu. O, yaşamda gerçekleştirilecek daha büyük ideallerin, insanın mahiyetinde öne çıkarılması gereken daha derin anlamların olduğuna inanıyordu.

Babasının hayat diye sarıldığı gayreti gizlice küçümsemiş, fakat isyan etmek yerine sessizce sabretmişti. Belki de bu yüzden babası öldüğünde, onun umduğu gibi bıraktığı işlere sarılmak ve mirasını çoğaltmak yerine sıradan bir işçi olup kazandığıyla yaşamayı, kendi yolunu çizmeyi tercih etti. Düzensiz de olsa devam ettiği medresede tanık olduğu dünya onu babasından daha çok etkilemiş, karar verirken de bu etkilenmeyi benimsemişti. Orada da insanlar bir hazinenin peşindeydi; ama bu Karun'un hazineleri gibi değildi, kalpte bulunan bir cevherdi.

Delikanlı, babasından kalan altınların başka vârisi olmadığı için sevinmiyordu. O altınları çoğaltmak için plan kurmaya, kendine hedefler belirlemeye kalkışmayacaktı. Ne zenginlikle ilerleyecek bir yolu, ne de arzuladığı bir düşü vardı.

Gerçi henüz çok gençti; ama kendine miras kalan altınların bir varlık nedeni sayılamayacağını, onlara adanmış bir ömrün boşa harcanacağını farkındaydı. İşte gözünün önünde uzanan babasının ölüsü... Ne kolay vazgeçmek zorunda kalmıştı zenginliğinden, nasıl da fakirleşivermişti birden.

“Kendi yolumdan gitmeli ve kendi varlığımdaki zenginliği keşfetmeliyim,” diyordu delikanlı. Hazinesi bir altın kumulu olamazdı, çünkü o da küle dönüşecek varlıktandı...

Delikanlı, kalbinin derinlerinde kuvvetle hissettiği geçicilik duygusunun, kendini fark ettiği çocukluk günlerinden kalma olduğunu

hatırlıyordu. Annesi o doğarken ölmüştü. Belki de onun başka hiçbir varlıkla doldurulamayan boşluğu, ona duyduğu özlemle daima duyumsadığı yetimlik hüznü kazandırmıştı bu duyguyu... Delikanlının zenginlik olarak hissettiği, sahip olduğu biricik varlık babasıydı. Ama şimdi o da yoktu.

Uzaklaşma her şeyin kaderiydi ve uzaklaşan her şey yitiriliyordu bir yerde. Bütünlük ise yalnızca ölümlle sağlanabiliyor, gerçeği en iyi ölüm açıklayabiliyordu. Uzaklaşan şeyler, aslında uzaklaşmıyor hedefte bekleyenlerle buluşuyor ve sonunda her şey fanilik gerçeğiyle yüzleşiyordu. Görünenin ardında bir gerçeği vardı her şeyin; keşfedilmeyi bekleyen sırların içinde kalbi zenginleştiren manalar vardı...

Delikanlı, babasından kalan altınların başında oturup onlar sayesinde kurulabilecek hayallere dalmak istemiyordu. Çünkü o hayallerin peşine düştükçe hep bir yarım kalmışlığın ardında, hep geç kalmışlık duygusuyla koşturup duracaktı. Ya da iki tercih arasında hissedecekti kendini. Bilinçle tercih ettiğinin yanında onu kendine çekmek isteyen hayaller dolaşacaktı ve o, “şöyle yapmasaydım böyle olurdu” gibi düşüncelerle yanılığa açık olacaktı. Oysa delikanlı hayallerin hazlardan oluştuğunu ve onların da sandık içinde toprağa gömülü hazinelere benzediğini düşünüyordu.

Bir define avcısı o sandığı ya bulurdu ya bulamazdı; ama her halükârda maddi zenginliğe adanmış ömür heba olmuş sayılırdı. Çünkü mülk-ü fena toprak içinde topraktı. Delikanlı hayallerle oyalanmak, ipleri elinden kaçırmak istemiyordu.

Derken kendi yoluna koyuldu. Önce doğruca şehrin dergâhına gitmesi ve babasından kalan bütün altınları Şeyh Zünnun’a bırakması gerekiyordu. “Bu altınları en doğru biçimde onlar sarf ederler,” dedi kendi kendine.

Sonunda dergâha varıp Zünnun Hazretleri’nin huzuruna çıktı:

“Bana miras olarak yüz bin altın kaldı,” dedi. “Bu altınlar varlığıma yük oluyor, oysa dervişler için ihtiyaç giderici olur. Bu yüzden onları hizmetinizde harcanması için bırakmak istiyorum.”

Şeyh Zünnun, birçok insanın hayaliyle dahi mutlu olabileceği onca altından tereddütsüz vazgeçen delikanlıya dikkatle baktı. Samimi görünüyordu, ne yaptığını bilen bir hali vardı. Fakat emin olmak için ona rüşt çağına erip ermediğini sordu.

Delikanlı, “Henüz ermedim,” dedi, “ama bu altınların benden başka vârisi yok ve ben onların beni sahiplenmeye kalkışan etkisini kırmak istiyorum. Onlara ait olmayacağım. Şimdi ve rüştüme erdikten sonra emekle kazandığımı maişetim için yeterli saymaya kararlıyım.”

Zünnun, bu delikanlının bir hikmet yolcusu olabileceğini düşünererek, “Öyleyse,” dedi, “rüşt çağına erinceye kadar sabret, zira senin malını harcamak doğru olmaz.”

Delikanlı bir yılı sabrederek geçirdi. O zaman zarfında ne dönüp altınlara bir kez olsun baktı, ne de aldığı kararı değiştirmeyi düşündü. Bir tüccarın yanında çalışmaya başlamıştı, kazandığı nasılsa kendisine yetiyordu. Üstelik kendine ayıracak zamanı da kalıyor, bu vakitleri de medreseye giderek değerlendiriyordu.

Nihayet zamanı gelince yeniden Zünnun Hazretleri’nin huzuruna çıktı ve altınlarını elinde bir akçe kalmayacak şekilde sülilere bıraktı. O günden itibaren basit bir işçi gibi çalışıp kendine yetecek kadarını kazanarak yaşamaya başladı.

Delikanlı bir gün, yanında çalıştığı tüccarın bir alacağını tahsil için komşu kasabaya gitmişti. Alacağını aldı, dönerken çarşıda gördüğü bir güzele gönlünü kaptırdı. Kız öyle güzeldi ki gencin başını döndürdü, nefesini kesti. Delikanlı bir kızın yüzünde oyalanan gözlerine şaşırdı, utandı ve bakışlarını kızdan çekip yere indirdi. Fakat ne gördüğü güzelliğin sureti gözlerinden silindi, ne de duyduğu sarsıcı etki geçti. “Fesuphanallah,” dedi genç, “bu ne hal böyle?” Sade bir güzellik değildi onu etkileyen, o güzelliğin içinde gizlenen bir sırta tanık olmuştu sanki. Sır çözülmüştü, ama ifade edilemez gibiydi. Daha garip olanı delikanlının bu sırta ruhunda yer bulması; kalbinde karşılık olmasıydı...